

DE KAAP

Nieuwsbrief

van de

Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat

Najaar 2005

Onder redactie van:
Sieny Veenstra – Van Dijk
Dick Spijker

Redactieadres:
Laplacestraat 80-1
1098 HZ Amsterdam
dickspijker@xs4all.nl

Foto omslag:
Hendricus Kooi

De Kaap verschijnt twee maal per jaar

Secretariaat SVRR:
mw. G. Hoekzema – Niewold
Usquerderweg 17
9998 NZ Rottum
gerottum@wanadoo.nl

www.rottumeroog.org
www.rottumerplaat.org

Doelstelling Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat:
Onder meer, het in stand houden van de Groninger cultuur- en erfgoederen,
de beide eilanden Rottumeroog en Rottumerplaat.

De Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat wordt ondersteund door
Stichting VSB Fonds.

Bankrelaties: (NL) Fortis Bank, rek.nr.: 81.81.19.888. Postbank rek.nr.: 6320411
(D) Borkumer Volksbank, Kontonummer: 1203575000

Inhoud

Van de voorzitter – P.J.G. Venema	3
Donateursdag 2006 – Bestuur SVRR.....	3
Machtiging – Harry Woortman	3
Verstandig beheer – Dick Spijker	4
Kort	6
Werkzaamheden 2005 – P.J.G. Venema	6
Egbert Bakker met pensioen – Bestuur SVRR.....	6
Rottumerplaat, 15 maart 2005 – Barbara Bottema.....	7
Een werkstuk over een klein eilandje – Andrea Kuiken.....	8
Voettocht naar Rottumeroog – ‘S.’.....	10
Zwerfvuil en bezorgdheid – Jan Overduin en Theo Zuur.....	12
Nieuwbouw op Rottumeroog.....	14
Kort	16

Verantwoording foto's

Rottumeroog – Hendricus Kooi.....	Òmslag
Duinvorming Rottumerplaat – Dick Spijker	5
Egbert Bakker – Ed Bus	6
Zicht op Rottumerplaat – Barbara Bottema	7
De Kaap – Andrea Kuiken	8
Theda – Archief Hendrik Toxopeus	10
Voogdswoning Rottumeroog – Archief Hendrik Toxopeus	11
Vrijwilligers op Rottumerplaat – Theo Zuur.....	12
Koffie op Rottumerplaat – Jan Overduin.....	13
Nieuwbouw op Rottumeroog – Hendricus Kooi	14

Van de voorzitter

Voor U ligt de nieuwe uitgave van De Kaap. Na het verschijnen van de maart-editie hebben er in het bestuur een aantal veranderingen plaatsgevonden. Onze secretaris, de heer H. J. Patberg, werd getroffen door een herseninfarct. Na opname in het Delfzichtziekenhuis te Delfzijl verblijft hij thans in het revalidatiecentrum Solwerd te Appingedam. Dank zij de behandelingen in dit centrum gaat hij zeer vooruit en is hij vol goede moed.

Een en ander hield in dat hij de functie van secretaris niet langer kon vervullen. Gelukkig was zijn assistente, mevrouw K. T. Veenstra - van Dijk, bereid deze functie tijdelijk waar te nemen. Recentelijk heeft uw bestuur mevrouw G. Hoekzema - Niewold te Rottum bereid gevonden het secretariaat over te nemen. Velen kennen haar als een enthousiaste deelneemster aan de werkweken op Oog en Plaat en aan de excursies naar Oog. Zij draagt de SVRR een zeer warm hart toe. De redactie van De Kaap zal in de toekomst worden verzorgd door de heer D. Spijker te Amsterdam. Ook zal hij de website van de SVRR blijven onderhou-

den. De coördinatie van de vrijwilligerswerkzaamheden gaat over naar de heer W. Bosscher te Uithuizermeeden en het archief van de stichting is inmiddels verhuisd naar mr. H. Kooi te Warffum. Het bestuur blijft aandacht schenken aan een verjonging van de bestuursleden.

Nu Rijkswaterstaat zich van de eilanden terugtrekt en het beheer aan Staatsbosbeheer heeft overgedragen is er een nieuwe situatie ontstaan. De bestaande bebouwing op Oog is door een nieuw onderkomen vervangen. Helaas is het aantal slaapplekken beperkt, zodat overnachten een probleem zal gaan opleveren. Het is spijtig, dat SBB niet op ons aanbod van een PPP (Public – Private - Partnership) wenste in te gaan.

Hoe nu verder? In augustus is er een eerste gesprek geweest met de heer R. van der Wal van SBB, verantwoordelijk voor het noordelijk en oostelijk gebied van de provincie Groningen. Essentieel is wat er op de vergadering van de BAKR (Beleids-Adviescommissie-Kustverdediging-Rottum) op 11 november aanstaande zal worden

besloten. Onze visie op het toekomstige beheer van de eilanden is door de heer Spijker op schrift gesteld en inmiddels ingediend bij het secretariaat van de BAKR met het verzoek dit in het concept - beheersplan te verwerken.

In ons beheersplan wordt de nadruk gelegd op het feit dat de vrijwilligers graag meer willen doen dan alleen maar clean-up werkzaamheden. Zeker gezien de veranderende omstandigheden zouden ook onderhoudswerkzaamheden weer mogelijk moeten zijn, indien de noodzaak daartoe aanwezig is.

Voorts merken wij opdat beide eilanden voor het publiek toegankelijk moeten zijn, zij het in beperkte mate en onder voorwaarden.

Ons wacht een spannende periode en wij hopen, dat wij ook in de toekomst kunnen blijven meedenken en meewerken aan het behoud van beide eilanden.

*P. J. G. Venema
Voorzitter*

Donateursdag 2006

Ook in 2006 organiseren wij weer een donateursdag, en wel op zaterdag 13 mei. Plaats van handeling is, net als de vorige keer, 't Zielhoes in Noordpolderzijl. Het programma voor de dag staat nog niet vast. Er staat een aantal sprekers op ons verlanglijstje, maar een definitieve keuze moeten we nog maken. Zeker is wel dat het bestuur een toelichting zal geven op de beleidsvisie van de SVRR en zal ingaan op de nieuwste ontwikkelingen binnen de BAKR en de ins en outs van de

nieuwe beheerregeling, die in de maak is.

De datum is zo gekozen dat er 's middags mogelijkheid bestaat om een boottochtje te maken, maar misschien komen er dan ook nog wel andere zaken op het programma.

Over nadere gegevens zullen wij u zo spoedig mogelijk informeren.

Bestuur SVRR

Machtiging

Verdergaande automatisering heeft het bestuur doen besluiten de ledenadministratie onder te gaan brengen bij Assurantie/administratiekantoor Schrage te Leek. Automatische afschrijvingen van de jaarlijkse bijdrage zal dan ook gaan plaats vinden onder bovengenoemde naam. Natuurlijk geldt dit alleen voor die donateurs die een machtiging hiertoe hebben afgegeven.

*Harry Woortman
Penningmeester*

Dit najaar buigt de BAKR zich over een nieuwe beheerregeling, geldig voor de jaren 2006 tot en met 2011. Natuurlijk heeft de SVRR ook zijn gezichtspunten ingebracht. In dit artikel schetsen wij de hoofdlijnen van die visie. De volledige tekst staat op onze website.

Verstandig beheer

Het bestuur heeft de visie weergegeven in een aantal stellingen, voorstellen en adviezen, die verder in detail worden uitgewerkt. Rode draad door het beleidsstuk is dat de verschillende partijen binnen de BAKR open moeten staan voor elkaars standpunten en met respect voor de diversiteit aan meningen moeten omgaan. In onze visie kan het dan ook nooit zo zijn dat één van de betrokken instanties zijn mening kan 'doordrukken' of dat partijen worden geconfronteerd met plotselinge besluiten. Het benutten van de diversiteit kan alleen maar leiden tot betere inzichten en een gedragen beleid. De visie van de SVRR is gerangschikt volgens vier pijlers, die hieronder worden toegelicht.

In de BAKR hebben zitting:

- Rijkswaterstaat
- Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Voedselkwaliteit
- Staatsbosbeheer
- Gemeente Eemsmond
- Provincie Groningen
- Vereniging van Oevereigenaren
- Waddenvereniging
- Stichting Vrienden van Rottumeroog en Rottumerplaat

Over beleid

SVRR beveelt aan het beleid met betrekking tot Rottum te herijken en zonodig te herformuleren. Nu de BAKR op het punt staat een nieuw advies uit te brengen aan de betreffende minister cq staatssecretaris, is het moment daar om het bestaande beleid te herijken aan nieuwe inzichten en aan de ontwikkelingen van de afgelopen jaren. Al was het alleen maar omdat de nieuw op te stellen beheersregeling, net als zijn

voorgangers, langjarig van kracht zal zijn.

Bij het opstellen van dit beleid dient rekening te worden gehouden met onder andere:

- de relevante wet- en regelgeving, zoals Natuurwet, Habitatrictlijn en Vogelrichtlijn
- de door de overheid vastgestelde uitgangspunten in de Planologische kernbeslissing en de Nota Waddenzee
- afspraken die zijn gemaakt in het Trilateraal Waddenoverleg
- relevante adviezen van de Raad voor de Wadden
- de inzichten zoals die in de maatschappij bestaan omtrent beheer van natuurgebieden
- de inzichten zoals die bij de verschillende deelnemers van de BAKR bestaan

Op grond van dit nieuwe beleid moeten concrete doelstellingen worden geformuleerd worden, die voor iedereen duidelijk zijn en doeltreffende, zinvolle monitoring mogelijk maken.

Verder beveelt de SVRR aan de inrichting en het takenpakket van de BAKR te evalueren en zonodig bij te stellen. Naar onze mening zou bijvoorbeeld ook het Waterschap zitting moeten krijgen, aangezien daar de verantwoordelijk voor de kustverdediging is belegd.

Over beheer

Het staat buiten kijf dat de SVRR verheugd is over de ontwikkelingen. Veel nieuwe duinvorming – en dan vooral op Plaat – stemt tot vreugde. En natuurlijk is de SVRR het eens met de keuze voor zo veel mogelijk vrije dynamiek. Maar dan wel met de mogelijkheid om tussentijds – op grond van de omstandigheden-

anders te besluiten. Het dichttimmeren van het beleid voor een groot aantal jaren zou onverstandig zijn. Immers, dan is slechts achteraf ingrijpen mogelijk wanneer dat noodzakelijk mocht. En achteraf is misschien wel te laat.

Het beleid omtrent het beheer moet gestoeld zijn op alle aspecten die daarbij een rol spelen, rekening houdend met de relevante wet- en regelgeving. Op het gebied van natuur zijn dat bijvoorbeeld de Natuurwet en Habitatrictlijn. Maar ook zaken als biodiversiteit spelen hierbij een rol. Streven we naar een zo groot mogelijke diversiteit of staan we toe dat bepaalde habitats mogelijk verdwijnen en daarmee de flora en fauna die daaraan is gebonden (denk aan de Tuin van Toxopeus)?

Een ander aspect is kustverdediging. SVRR heeft zich altijd op het standpunt gesteld dat de eilanden een (belangrijke) rol spelen in de kustbescherming van het achterliggende vasteland. Een mening die ook door anderen wordt gedeeld. De dreigende klimaatsveranderingen en de mogelijke zeespiegelstijging maken het alleen maar noodzakelijker om het aspect kustverdediging bij de beleidsvorming te beschouwen. Voor de overige Waddeneilanden bestaat hierover eenstemmigheid. Voor Rottumeroog en Rottumerplaat zou dat niet anders moeten zijn.

Maar ook het cultuur-historisch aspect is belangrijk. Natuurlijk is het onmogelijk om alles te bewaren in de oorspronkelijke staat; dat geldt zeker voor het Waddengebied. En natuurlijk is Rottumeroog nu niet meer het

Positief: veel duinvorming aan de westzijde van Rottumerplaat

eiland dat het in de Middeleeuwen of honderd jaar geleden was. Het staat echter buiten kijf dat Rottumeroog een zeer rijke historie heeft en deel uitmaakt van het cultuur-historisch erfgoed van Nederland. Recht doen aan dat erfgoed betekent dat bij het te formuleren beleid ook dit aspect een plaats moet krijgen. Kortom, het is zaak verstandig beleid rond het beheer te formuleren waarin alle aspecten – en waarschijnlijk zijn er nog wel meer dan de genoemde drie – worden geïntegreerd.

Over communicatie

De SVRR is van mening dat, juist omdat de eilanden niet of nauwelijks voor het publiek toegankelijk zijn, voorlichting geven over het wel en wee ervan een plicht is van de organisaties die bij het beheer zijn betrokken. Voor veel Nederlanders is dat tenslotte de enige manier om kennis te nemen van de situatie op de eilanden. En ook hier geldt: voorlichting mag nooit eenzijdig zijn en moet alle aspecten en inzichten vertegenwoordigen. In dit licht is de SVRR ook voorstander van het organiseren van excursies naar Rottumerplaat (onder dezelfde condities als die naar Rottumeroog) en stelt voor naar de mogelijkheden hiervan een onderzoek in te stellen. SVRR is zich bewust van de moeilijkheden die daarmee gepaard gaan. De

aanlandingsplaats aan de oostzijde is morfologisch gezien erg onrustig. De afstand tot de duinen en bebouwing is vrij groot en doorsneden met enkele prielen. De combinatie regen en/of wind of mist kunnen gemakkelijk tot grote problemen leiden of grote risico's met zich mee brengen voor excursiedelnemers. Aanlanding aan de westkant is vaak niet mogelijk ten gevolge van zeegang en branding in de Lauwers. Aanlanding voor Rottumerplaat vanuit het Schild kan een langdurige, vrij ernstige verstoring voor met name de zeehondenpopulatie tot gevolg hebben en moet daardoor wellicht worden ontzien. Juist op deze punten zou het onderzoek zich moeten richten, leidend tot een gefundeerde uitspraak over het wel of niet organiseren van excursies naar Rottumerplaat en de randvoorwaarden die daarvoor gelden.

Over bebouwing

De SVRR is van mening dat de bebouwing op beide eilanden toereikend moet zijn voor alle activiteiten die er worden uitgevoerd en voor ongewild cq. ongepland verblijf.

Op de eilanden worden diverse werkzaamheden uitgevoerd waarbij medewerkers van diverse instanties zijn betrokken (vogelwachters en -tellers van SBB, monitoring- en beheeractiviteiten door RWS, vrijwilligers SVRR). Daarnaast verblijven op ad hoc basis ook derden op de eilanden: denk aan onderhoudswerkzaamheden aan de gebouwen of inventarisaties flora en fauna door LNV. Bij het vaststellen van de capaciteit en inrichting van de gebouwen dient met het totaal aan werkzaamheden rekening te worden gehouden, en niet alleen met de belangen of werkzaamheden van één van de betrokken partijen. Ook hier gaat het om de totaalvisie. Voor wat betreft ongewild of ongepland verblijf: denk aan plotselinge weersveranderingen; wind, onweer, mist en dergelijke op het moment dat er gasten of vrijwilligers aanwezig zijn, of in het geval zich calamiteiten voordoen die het noodzakelijk maken op één van de eilanden te overnachten.

Op 11 november spreekt de BAKR over de nieuwe beheerregeling. Wij houden u op de hoogte.

Dick Spijker

Dat krijg je als je drie organisatie-adviseurs meestuurt op een werkweek naar Rottumerplaat: op de donderdagavond (13 oktober) is door de hele ploeg met veel enthousiasme een Quick Scan uitgevoerd omtrent het beleid (SVRR en BAKR) en het beheer van de eilanden. Wat bedoeld was als een aardigheidje, werd uiteindelijk een serieuze aangelegenheid die drie uur heeft geduurd. Ondanks dat dit werd gelardeerd met een enkel drankje, heeft de sessie geleid tot een aantal boeiende en zinvolle 'verbetermogelijkheden'. Deze zullen onder de aandacht van het bestuur worden gebracht. Een greep:

- Er is meerjaren beleid nodig; "Opruimen" en/of "Behoud"
- Benutten Waddengasfonds
- Wadlopen en excursies ook naar Plaat toestaan
- In plaats van steeds weer opruimen, inzetten op verkleinen van hoeveelheid afval

Kort

Mokken

De SVRR heeft onlangs mokken laten vervaardigen. Tijdens excursies en op de komende dona-

teursdag zijn deze te koop voor een bedrag van € 7,50. De mokken zijn wit van kleur en dragen ons bekende logo. De hoogte bedraagt 7,5 cm.

Bestuur SVRR

Het bestuur van de SVRR bestaat uit onderstaande personen. De taakverdeling is nog niet helemaal definitief en is binnenkort onderwerp van gesprek.

Dhr. P.J.G. Venema
voorzitter
Mw. G. Hoekzema – Niewold
secretaris
Dhr. H.D. Woortman
penningmeester
Dhr. W.A. Bosscher
vrijwilligerswerkzaamheden
Mr. H. Kooi
excursies en archief
Dhr. J.F. Nienhuis
PR
Dhr. H.J. Patberg
Dhr. B.J.H. Scholten
Dhr. D. Spijker
website en De Kaap
Dhr. H.J. Toxopeus
adviseur

Werkzaamheden 2005

Als gevolg van de bezuinigingen bij Rijkswaterstaat bleek het niet mogelijk te zijn om in het voorjaar van 2005 een tweetal werkweken naar Rottumeroog en Rottumerplaat te organiseren. In plaats daarvan waren er een tweetal werkdagen, op respectievelijk 16 maart naar Oog en 22 maart naar Plaat. Aan beide dagen werd door een zestal vrijwilligers/sters deelgenomen. De beschikbare tijd werd besteed aan clean-up werkzaamheden en aan het einde van de dagen kon worden geconstateerd, dat één dag beslist te kort was om alle rommel op te ruimen.

In het najaar waren twee werkweken beschikbaar voor Rottumerplaat, te weten de weken 34 en 41. Onder goede weersomstandigheden is in beide weken veel vuil verzameld (ca 10³) en afgevoerd. Naar Oog kon in het najaar geen werkweek c.q. werkdag worden georganiseerd. Dit in verband met het slopen van de bestaande bebouwing door RWS en het plaatsen van nieuwe wooncontainers door S.B.B.

P.J.G. Venema
Coördinator
vrijwilligerswerkzaamheden

Egbert Bakker met pensioen

In de maanden oktober en november is Egbert Bakker van Rijkswaterstaat voor het laatst in functie op de eilanden. In december gaat hij met pensioen.

De laatste keer dat hij met vrijwilligers van de SVRR op de eilanden was, was in week 41, zij het in beperkte mate. De vrijwilligers waren op Plaat aan het werk onder leiding van Hans Valkema en Egbert was op Oog bezig met de nieuwbouw. Egbert is alleen op de eerste en laatste dag kort aanwezig geweest om op te starten en af te sluiten.

Egbert is in dienst getreden van RWS in 1971. Eerst was hij werkzaam als duinarbeider op Rottumeroog en Rottumerplaat. In 1976 werd hij machinist en vervolgens medewerker Technisch Beheer. Na de pensionering van Simon van den Berg in 2000 werd hij toezichthouder van beide eilanden. In totaal is hij 34 jaar op de eilanden actief geweest.

Vele vrijwilligers zullen goede herinneringen hebben aan de week (weken) die zij met Egbert op één van de eilanden hebben doorgebracht.

Egbert, als bestuur hebben wij in ieder geval zeer veel waardering voor de prima samenwerking door de jaren heen. Hartelijk dank daarvoor! En voor de toekomst wensen wij je het allerbeste toe!

Bestuur SVRR

Rottumerplaat, 15 maart 2005

Rottumerplaat was jaren lang één van de plekken op aarde waar ik nog eens geweest wilde zijn. Het ligt dan wel niet zo ver van Groningen, maar het is toch behoorlijk lastig om er te komen. Als je van Rijkswaterstaat, Staatsbosbeheer of Vrienden van Rottum bent heb je een kansje. Ik had het eigenlijk al opgegeven ooit Plaat nog eens te mogen bezoeken, omdat ik een uur nadat de post kwam al te laat was om mee te gaan, maar 15 maart mocht ik dan mee! Of ik de loterij won.

Een paar uur rotzooi ruimen en ondertussen genieten van het ruige, rustige eiland. Het is heel speciaal. Als je er 'werkt' ben je er ook intenser. Ik vind het op deze manier leuker dan alleen maar rondgeleid worden. Het ene moment speur je de grond af om plastic en glas te verzamelen, het andere moment kijkje om je heen naar al het

Dit voorjaar waren er een aantal 'schoonmaak-dagen' op Oog en Plaat. Barbara Bottema ging een dagje mee naar Rottumerplaat. Verwacht geen paginalang verslag, want: "Kletsen kan ik behoorlijk goed, maar schrijven eigenlijk helemaal niet. Daarom houd ik het kort. Volgende keer moet er maar een schrijver mee vind ik."

moois.

Je kunt van mening verschillen of je wel of niet het eiland tegen de zee zou moeten beschermen, maar glas, scherven en plastic weghalen lijkt me altijd nuttig. Mensentroep hoort niet op een onbewoond vogeleiland waar de natuur volkomen zijn eigen gang mag gaan. Waddeneilanden die hun gang mogen gaan (als ze dat niet mogen, gaan ze ook nog wel hun eigen gang) veranderen langzamerhand van vorm en plaats. Dat is spannend. Er verdwijnt wel wat, maar er groeit ook steeds weer bij.

Dat is weer eens wat anders dan altijd maar alles willen beheersen.

Jammer datje maar zo kort bezig kan zijn, want dan kan je maar een gedeelte van het eiland schoonruimen. Ook lijkt het mij fantastisch om een overnachting mee te maken.

Wie weet komt dat nog. Er zijn slaapplekken genoeg.

Zou het niet een leuk idee zijn om, net als op Rottumeroog, excursies te organiseren en je dan korting krijgt als je een gedeelte van de tijd helpt met schoonmaken? Hetzelfde zou kunnen gelden op Rottumeroog. Natuurlijk kan het systeem van soms meevaren met Rijkswaterstaat ook gewoon doorgaan. Wat zal het schoon worden af en toe!

Barbara Bottema

"Het mooiste vond ik Plaat van een afstandje gezien, zoals op deze foto. Ik hoop dat het een beetje overkomt als het afgedrukt wordt in zwart-wit."

“Op 11 augustus vroeg de redactie mij om een stukje te schrijven voor deze uitgave van De Kaap. Dit heb ik heel enthousiast aangenomen en het resultaat is deze tekst. Maar eigenlijk begon dit alles al veel eerder.”

Een werkstuk over een klein eilandje

Onderwerp

In mei 2005 kreeg ik op school al uitleg over mijn profielwerkstuk (dit moet elke eindexamenleerling maken, anders mag er niet worden deelgenomen aan het centraal examen). Als onderwerp heb ik na lang nadenken Rottumeroog gekozen, omdat wij thuis al een redelijke hoeveelheid aan informatie hadden over dit eilandje. En aangezien ik deze informatie allemaal al een keer had uitgetypt, wist ik dus ook wel wat over dit onderwerp. Maar dan zit je met het volgende probleem, want wat wil je over Rottumeroog vertellen, het is een klein eilandje met een grote geschiedenis.

Na overleg met mijn docenten was het plan om de geschiedenis te beschrijven, maar als belangrijkste doel had ik om te laten zien waarom het eiland niet meer bewoond is. Hiervoor zou ik een aantal voogden met elkaar vergelijken en dan in het bijzonder hun werkomschrijving en de inkomsten en uitgaven.

In de vorige aflevering van De Kaap plaatsten wij een verslag van Andrea Kuiken over haar excursie naar Rottumeroog. Zij maakte die excursie in het kader van het profielwerkstuk dat zij over het eiland heeft geschreven aan het Augustinus College in Groningen. Voor het werkstuk heeft Andrea een dikke voldoende gekregen en ze heeft – mede daardoor – haar Atheneum diploma behaald. Inmiddels is ze begonnen met de studie International Economics and Business aan de Rijksuniversiteit van Groningen. Op de pagina hiernaast een aantal fragmenten uit het werkstuk over minder bekende onderwerpen.

Waar heb ik gezocht?

De eerste plaats waar ik ben gaan zoeken zijn de Groninger Archiven. Hier zijn alle brieven van de familie Toxopeus opgeslagen. Daarnaast hebben ze hier heel veel krantenartikelen en artikelen uit tijdschriften die over Rottumeroog gaan. Verder heb ik contact gezocht met de SVRR en Staatsbosbeheer. En omdat de gegevens van voor de familie Toxopeus in het archief van museum het Hoogeland zitten, heb ik ook daar contact mee gehad. Dit was echter wel het punt waar het tegen begon te zitten met het werkstuk.

Museum het Hoogeland in Warfum heeft wel heel veel brieven en dergelijke die door de voogden van Dijk zijn geschreven, maar door de ouderdom van deze stukken en de vele jaren dat het in een schuur heeft gelegen zijn ze vaak onleesbaar. Na overleg met mijn leraar hebben we besloten dat dit te veel tijd in beslag zou nemen om nog in het werkstuk te verwerken. Ik had er namelijk al een 85 uur inzitten en de uiterste inleverdatum kwam wel in zicht.

Veel uren

In totaal heeft het werkstuk ruim negentig uur in beslag genomen, voor zover ik de tijd heb bijgehouden. Onbewust ben je er toch meer en vaker mee bezig dan dat je aan tijd bijhoudt, het is bij mij nog wel eens zo dat ik tussendoor denk even snel iets te doen.

Excursie

Het leukste aan dit werkstuk vond ik eigenlijk toch de excursie naar het eiland toe. Van school kon ik vrij krijgen voor een dagje Rottumeroog. We hadden heel erg veel

geluk met het weer, want ondanks dat het best fris was, scheen de zon en was de boottocht al geweldig. Het leuke vond ik dat wat ik werkelijk van Rottumeroog zag niet voldeed aan mijn beeld er van. Omdat het een onbewoond eiland in Nederland is verwacht je dat het niet veel voorstelt en dat het er maar saai is. Maar er is nog best veel te zien op dat kleine eilandje en zomers met een redelijke temperatuur heeft het volgens mij bijna de uitstraling van een Caribisch eiland (alleen de palmbomen ontbreken). Ik kon me na de excursie ook veel beter voorstellen hoe de voogden daar moeten hebben geleefd. Er is echt niks op het eiland (de voogden hadden natuurlijk wel hun tuin en vee) waardoor ze voor veel dingen afhankelijk waren van het vaste land. En toch zou het voor mij (netzo min als voor de voogden) volgens mij helemaal geen straf zijn om op Rottumeroog te moeten zijn.

Fragmenten uit 'Rottumeroog, eiland dat leeft'

Over de inkomsten uit reddingswerk

In de tijd dat de Toxopeussen voogd waren, lijkt het dat het reddingwerk voor de voogd al minder was geworden. Zo blijkt dat de voogden van Dijk in 65 jaar 85 strandingen te verwerken hadden en Klaas Guitje moest in 1834 in één week vijf reddingen uitvoeren (zie ook bijlage 'dagboeknotities van Guitje Klaassen van Dijk'). Maar ook Hendrik Toxopeus heeft met de reddingboot in 1910 nog vier mensen gered.

Toen Jan Toxopeus voogd werd, was er dus al geen reddingboot meer op het eiland. Voor de kustwacht moest Jan Toxopeus met slecht weer regelmatig naar het uitkijktorentje om te zien of er schepen in nood waren. Wanneer dit het geval was, dan moest hij dit bij de kustwacht op Terschelling melden en zij stuurden dan een reddingboot. Voor dit werk ontving Jan Toxopeus in 1951 nog een inkomen van fl. 181,92, wat in 1954 tot fl. 237,01 is gestegen. In 1961 wordt de kustwacht in het rapport als een deel van de marine genoemd en staat er aan loon een bedrag van fl. 233,61. In de loop van de jaren is net zo als bij Rijkswaterstaat het inkomen ook hier weer wat afgenomen. Hiervoor kan dan ook de zelfde verklaring worden gegeven, namelijk de invoering van de Algemene Ouderdomswet.

Over meeuweneieren

Van 1946 tot 1950 zijn veel gegevens bekend over het zoeken van meeuweneieren. Zo waren er in de jaren 1946 en 1947 drie knechten op het eiland voor het helpen met zoeken van de meeuweneieren. Deze knechten verdienden elk fl. 15,- per week (niet gecorrigeerd) en waren ongeveer zes weken op het eiland. De opbrengst voor deze eieren in 1946 was fl. 500,99 terwijl de kosten voor het zoeken maar fl. 399,26 waren. De winst bedroeg in dit jaar fl. 101,73. In 1947 is de winst ten opzicht van 1946 sterker gestegen dan de opbrengst, de winst was namelijk fl. 121,78 en de opbrengst fl. 502,80. De reden hiervoor kan zijn dat er in 1947 meer eieren waren verkocht.

In 1948, 1949 en 1950 heeft de voogd nog maar twee knechten in dienst wanneer er eieren worden gezocht. Eén knecht verdiende fl. 20,- per week, de andere fl. 15,- per week (niet gecorrigeerd). In totaal betaalde de voogd in 1948 aan loon fl. 283,40 (wet gecorrigeerd naar 1954). Qua loon van knechten was de voogd dus veel goedkoper uit. Maar ook de opbrengst uit eieren was gedaald. De oorzaak hiervan is dat de prijs van de eieren is gedaald, want zowel in 1947 als in 1948 zijn er 2545 eieren verkocht. De winst in 1948 is veel lager dan in de jaren er voor, namelijk nog maar fl. 94,40. In 1949 daalt de winst nog verder, maar met hetzelfde aantal eieren dat is verkocht en hetzelfde aantal knechten. De oorzaak van de daling van deze winst is dus dat de prijzen van andere goederen wel zijn gestegen (dus inflatie), maar dat de verkoopprijs van de meeuweneieren niet is gestegen (zie bijlage 'meeuweneieren').

[...] Voor Jan Toxopeus is de opbrengst uit meeuweneieren maar een klein deel van het totale inkomen. Maar voor vroegere voogden, waaronder Guitje Klaassen van Dijk, bedroeg de opbrengst van de meeuweneieren drie keer zoveel als de vergoeding die hij kreeg voor zijn taken als voogd. De meeuweneieren hadden dus vroeger een groter belang voor het bestaan op het eiland dan voor Jan Toxopeus.

Over toekomstplannen uit het verleden

Jaren er voor, namelijk in 1970, werd door dr. Sap, een PvdA-lid van de provincie in Groningen een plan bedacht om zowel Rottumeroog als Rottumerplaat te behouden. Het idee was om op één of andere manier van de twee eilanden één te maken. Zo zou een groot eiland ontstaan waar ongeveer dertig jaar later, dus rond 2000, toeristen heen konden gaan om uit te rusten. Zoals we nu zelf kunnen zien, is dit altijd bij een idee gebleven en voor zover bekend is, is dit idee ook nooit verder uitgewerkt.

Na de excursie vond ik het heel leuk hoe mensen/leraren reageerden. Vooral verbaasd dat je naar een onbewoond eiland bent geweest, maar vaak ook enthousiast als je er over verteld. En regelmatig heb je iemand die denkt er wat van te weten en de slimme opmerking maakt: "Rottumeroog, daar heeft Jan Wolkers gezeten." Standardantwoord: "Nee, dat was Rottumerplaat."

Vakantieoord

Wat mij tijdens het zoeken naar informatie heel erg opviel was dat er zo veel verschillende instellingen zijn die zich met het eiland bezig houden en dat er ook heel veel mensen zich interesseren voor het eiland. Het verbaasde me vooral hoeveel bewoners het eiland heeft gehad en dat er waarschijnlijk zelfs een tijd een plan is geweest om er echt een vakantieoord van te ma-

ken. Achteraf bekeken vind ik zelf dat het maar goed is dat dat niet is gebeurd, want dan zouden we nu een mooi stuk natuur en geschiedenis moeten missen. In plaats daarvan zouden we nu dan het zesde Waddeneiland hebben...

Andrea Kuiken

Voettocht naar Rottumeroog

Het avondrood, dat in grillige flarden in de hemel hangt, is zo mild. Het maakt al het groen van Rottum sappig. Het weitje in de vierkante duinpan bij het voogdhuus lijkt even op een stukje voortreffelijk Fries grasland. Maar wij weten dat het eigenlijk maar een povere zandvlakte is, groen door een plantje dat in geen geval gras is. De aardappelstruiken verderop zijn armetierig en wat in de grond zit is niet groter dan een glazen stuiter en bovendien nog schurftig.

Als we het niet geweten hadden dan zou de zee, die achter het heel smalle rijtje duinen bruist, ons er wel aan herinnerd hebben, en anders wel de overvliegende zeevogels, dat het hier een stukje land betreft, dat alleen maar dank zij water en wind ontstaan is en door hetzelfde water en dezelfde wind ten onder zal gaan. Van de duintjes stuift het zand naar beneden en vindt bij nieuwe duinen een rustplaats. Een bosje fikse dennen is bezig met de verdrinkingsdood in het zand; alleen de boomtoppen, geel en wel, steken er nog

Terugzien op de rijke geschiedenis van Rottum, dat willen we in De Kaap regelmatig gaan doen. Deze keer een artikel uit het Nieuwsblad van het Noorden van 6 augustus 1949. Het is ondertekend met 'S. ' ; de redactie vermoedt Derk Schortinghuis, auteur van onder andere Cleynt Eilant Rottum. De foto's zijn afkomstig uit het archief van Hendrik Toxopeus

boven uit. De zilte wind heeft het voogdhuus met bijgebouwen lichtgrijs uitgebeten, maar een wonderbaarlijke huislook bloeit er toch nog op het dak. Bakens, zeetonnen, touw, kurk, vissersballen, kortom alle menselijke attributen van de zee liggen er rondom. Het gekrijs van meeuwen, het onafscheidelijke geluid van Rottum, vervult de lucht. Maar naast deze duizenden witte vogels is er nog een tamme Hanska, die overdag op het dak van de schuur balanceert, maar 's nachts in zijn kooitje in de keuken zit. Hij maakt de paradijselijke toestand volmaakt. In een bak met autostuur speelt de kleine Hendrik, het vierjarig zoontje van de voogd, motorbootje en neemt zijn geduldige grootmoeder op zijn verre tochten mee. Over het eiland draven twee paarden en twee koeien staan er op stal. Nim-

rod, de hond heeft een belletje om de hals om de konijnen te waarschuwen dat hij er aan komt. Rottum is zo merkwaardig door die samengang van menselijkheid en genadeloosheid.

Een overnachting op het eiland is de prijs voor ruim drie uren ploeteren over het wad, een prijs waarvoor niemand bekocht is. Trouwens, dat ploeteren is op zich zelf ook niet kwaad, als je er maar van houdt. Het is de manier om even getuige te zijn van het vrije spel der getijden in dat stuk Nederland, dat Waddenzee heet, maar dat om beurten land en zee is en hoogstens in enig aanzien staat, omdat het in de toekomst misschien nog wel eens helemaal land kan worden. Aan de kust lijkt het er veel op. De vakken van rijdsdammen, die ten behoeve van de landaanwinning tot ongeveer duizend meter uit de kust aangelegd zijn, hebben heel wat slib gevangen en het spartinagrass - het zoutwaterriet - voert er een beloftevol bestaan. Maar wie de toestand verderop aanschouwt, weet dat er nog heel wat water door het Schildt en Westereems vloeien en ebben moet, alvorens de zee daar de vlag strijkt. Ieder jaar blijkt weer hoe weinig men op de, ervaring, opgedaan in vorige jaren kan bouwen. Want één ding is onveranderlijk op het wad: de veranderlijkheid.

Er is een algemene drang naar het Oosten van platen en prielen dank zij het feit, dat de hoofdvloed uit het Westen het wad overstroomt. De mosselen zorgden dit jaar voor een gevarieerde aanblik door in zwarte banken goed vertegenwoordigd te zijn. Beter als in de voorgaande jaren toen de zware ijsgang een grote opruiming gehouden had. In de verte zien we de

randen van het Horsbornzand langs de Eems, wit van schelpen. Daarvoor liggen grote velden van zeewier, een geheimzinnig donker bronsgroen, waardoor heen de prielen kronkelden, een onwezenlijk, voorwereldlijk landschap.

Er is meer leven op het wad dan men van de dijk af zeggen zou. Dé evenementen zijn wel de staken, die de loop van de priel aanduiden. Berkeboompjes, die vier keer per etmaal in een andere richting door de bruisende waterstroom, kromgetrokken worden, en alleen bij laag water zich even de rust van een vroeger bestaan kunnen herinneren. Zij staan broederlijk op een rijtje maar stuk voor stuk zijn het uitgesproken persoonlijkheden in de ontzaglijke spiegelende ruimte. Op één punt staan twee bakens naast elkaar, dat is de waterscheiding of het wantij, de plek waar de ontmoeting plaats vindt tussen de hoofdvloed, die uit het Westen komt en de secundaire vloed, die, na om het eiland heengetrokken te zijn, vanuit het Oosten het wad overstroomt. Daar is stilstand van het water en bezinkt het meeste slib. Daar ook splitst het water zich bij eb. En overal in het rond drijven op de achtergebleven plassen vloten van zilvermeeuwen, die met hun witte spiegelbeeld in het water, onwaarschijnlijk groot lijken. Kregel maar stemmig dribbelen scholteksters langs de waterranden. Het is fris weer, zwakke wind uit het Oosten, die het Wad zo droog mogelijk waait. De lucht is van een betrouwbaar blauw, de horizon wat heilig, maar de kaap op Rottum kan toch als richtingspunt dienen. En toch is er nergens zoveel veranderlijkheid, ook in het weer als op het wad. Binnen een half uur tijd kan er een leiblaauw wolkgevaarte boven Rottum de hemel instuiven, waartegen het duinzand afsteekt, helgeel, geladen van noodlottigheid. En als deze dreiging zich dan oplost in een fikse regenbui, die rondom in het water tikkelt en men met behulp van het kompas de ondoorzichtigheid in het voortereen doorschrijden kan,

totdat men inderdaad de veiligheid van het Zuiderstrand onder zich heeft, dan mag men dubbel en dwars tevreden zijn.

Wadlopen is meer dan enkel lopen, het is voortdurend voorbereid zijn met de hele groep op alle mogelijkheden. Want alle mogelijkheden gebeuren een keer. Het wad is nu eenmaal niet het domein van de mensen, die mogen er vertoeven bij de gratie van de elementen

Over Rottum ligt dag en nacht een ijel scherm van roepende vogels. Zilvermeeuwen duiken er uit om laag om te verkennen welke indringers de nesten naderen. Visdiefjes vliegen hoger en dwars door alles heen scheert de dwergstern. Tussen deze in de lucht en de voogd beneden bestaat een goede relatie. Toen de kolonie van dertig nesten, die aan het strand waren toevertrouwd, door een hoge springvloed belaagd werden wierp de voogd er een wal omheen, zodat het broedsel veilig en wel in dit vergankelijke fort groot kon worden.

De voogd heeft er slag van van Rottum, dat per jaar 33 meter aan de Westkant wijken moet, iets meer te maken dan een barre zandhoop. Aan de Oostzijde is hij bezig een eiland naar zijn believen te formeren tot een gerieflijke woonstee. De natuur wil nu eenmaal, dat op de plaats waar de zee over het plateau van het wad spoelt een plaat of eiland ligt en dit is de weerbaarheid van het eiland. De Duitse bezetting heeft dit niet geweten, toen ze in een pikzwarte stormachtige oorlogsnacht, toen het leek of Rottum met één slag overspoeld zou worden, radeloos huilend bij Toxopeus aanklopte en deze even In volle glorie weer

voogd mocht wezen.

's Avonds zijn we op visite bij de voogd. Door het raam zien we de vuurtoren van Borkum, de geleider van de in- en uitvarende schepen. Een heel wat vertrouwder licht dan de boulevardlampen, die het badgastendom van de zwarte pieten beschijnen. Maar deze worden gauw genoeg gedooft. 's Nachts zwemmen wij nog even in het Schildt. De Theda - het motorbootje - ligt aan de strakke ankerketting in de ebstroom. In de Theda slaapt de knecht van de voogd, de Noordelijkste en beste slaper van Nederland. Bij de kentering van het tij zal de ankerketting verslappen en het bootje zal zwaaien tot het weer achter een strakke ketting op de vloedstroom ligt. Eb en vloed tot in het oneindige. Het wezen van Rottum.

De volgende morgen varen wij over een kalme zee naar Noordpolderzijk, waar wij wegens de verzanding van de geul een eind uit de kust moeten blijven liggen om in roeiboortjes de zeereis te voltooien.

Dan rest ons nog de wandeling over de dijk naar de watermolen de Zeemeeuw in de Lauwerpolder. Het is volop zomer en vrede. Over het wad zien wij de Theda haar weg tussen de ondiepten zoeken naar het blinkende eiland en naar de stormen van de naderende herfst.

Goede wacht, Toxopeus!

Van de groep vrijwilligers die week 34 op Rottumerplaat het zwerfvuil opruimden, ontvingen wij twee uitgebreide verslagen. Eén van Theo Zuur, het andere van Jan Overduin. Helaas zijn de verslagen te lang om in z'n geheel in deze Kaap te worden afgedrukt. U zult het moeten doen met een aantal passages. Wél zijn de volledige verslagen na te lezen op onze website. Wat opvalt is niet alleen de gedrevenheid het eiland schoon achter te laten, maar vooral ook de bezorgdheid om de toekomst.

Zwerfvuil en bezorgdheid

Het is maandag 22 augustus 2005 als ik om 08.18 de auto start om richting Eemshaven te rijden met als einddoel het nog jonge eiland Rottumerplaat. Al rijdend door het rustige Groninger land vraag ik me af waarom er eigenlijk zo weinig bekend is over Rottumerplaat. Het eiland is ongeveer even "oud" of "jong" als de Flevopolders waaraan bij de aanleg zoveel aandacht is besteed. Komt het soms omdat het in het uiterste Noorden van ons land ligt of vanwege het feit dat het niet voor het publiek toegankelijk is? Tijdens wadlooptochten blijkt steeds weer dat veel mensen onkundig zijn van het feit dat Rottumerplaat er voor 1956 nog niet was en dat mensenhanden de aanstoot hebben gegeven tot het uitgroeien van een zandplaat tot een eiland dat al enkele malen groter is dan Rottumeroog.

Buiten onze groep vrijwilligers (Annemarie, Marian, Herman, Joost, Theo en ondergetekende) blijken er nog drie personen mee

gaan: Andries, Bas en Jeroen van Rijkswaterstaat Adviesdienst, Geoinformatie en I.C.T. (AGI) uit Delft. Hun taak zal bestaan uit het inventariseren van de op Plaat voorkomende vegetatie, iets dat periodiek plaatsvindt.

Nadat de meegebrachte spullen onderdak gebracht zijn en het nuttigen van een natje en droogje, gaan we te voet naar de oostzijde van het eiland waar we al direct de nodige rommel aantreffen. We zetten het eerst op hoopjes neer om het later met de aan een landrover gekoppelde aanhanger op te gaan halen. Tegen de duinvoet; half onder het opgestoven zand; vindt Marian iets dat later het karkas van een zeehond blijkt te zijn.

De zon die; op 24 augustus ter plaatse om 06.25 opkwam en om 20.48 onderging, komt rond 19.30 uur goed te voorschijn. Rond half negen beklimmen we de uitkijkpost op 53' 32" 079 Noord en 06' 30" 388 Oost en genieten van het

fraaie uitzicht over het eiland, de kwelder, het wad, de Noordzee en de zonsondergang

Donderdag 25 augustus, de vierde en inmiddels laatste volledige werkdag. Ondanks het regenachtige weer gaan we (het is dan laagwater) per auto tijdig naar het Westerstrand langs de Lauwers om onze schoonmaakactie voort te zetten. We treffen hier stukken aan van visnetten, touw, lege plastic containers, plastic en glazen flessen, een autobumper, een compleet autowiel met een goede band erom, een sofa en kapotte ballonnetjes die door kinderen zijn opgelaten. Aan één ervan hangt nog een plastic zakje met een nat adreskaartje erin. Het blijkt afkomstig te zijn van een meisje uit Balk (Gaasterland) en is twee dagen eerder tijdens een feestweek opgelaten. Tegen een helmpolletje zie ik in het zand iets glinsteren. Het blijkt een ringetje te zijn van een postduif; waarvan slechts twee pootjes en wat botjes restereren. De duif die Ameland als thuisbasis had was in juni niet van een vlucht uit München teruggekeerd.

Ondanks het bij tijd en wijle slechte weer kunnen we terugzien op een geslaagde werkweek, een goede teamgeest onder de deelnemers en een prettige samenwerking met de medewerkers van AGI. Een week als deze -weg van de bewoonde wereld, temidden van de elementen, op dit eiland- zal voor mij persoonlijk een onvergetelijke herinnering blijven.

Jan Overduin

kant liggende schip van waddenschilder Geurt Busser bezocht en koffie bij hem gedronken.

Aan de zuidwest kant van het eiland konden wij door de vloed volgens Egbert niet komen. Daarom zijn wij met het opruimen richting de oostwest kant gegaan. Ook hier weer wijd verspreid op het strand veel rommel, waaronder wel erg veel glasscherven. Met enig gevoel van geluk dat je als uitverkorene op dit paradijselijke, verboden maar nu niet meer geheimzinnige eiland mag zijn, krijg je nu bijna het gevoel dat scherven geluk brengen. Ook een schatkist gevonden die leeg bleek te zijn (speelgoed). Annemarie vond zelfs vliegtuigonderdelen, waarvan zij thuis een windwijzer wil maken. Hier en daar zie je zelfs door de rommel kleine duintjes ontstaan.

Ik heb mij opgegeven bij de SVRR om mee te helpen de eilanden op te ruimen, met de gedachte dat het wel een hele kleine kans zou zijn. Zeer verrast kreeg ik in juni een telefoontje van de heer Venema of het voor mij mogelijk zou zijn om week 34 mee te helpen Rottumerplaat op te ruimen. Dat was voor mij gelukkig mogelijk; ik zou voor week 34 nog een schriftelijke opgave krijgen.

Op de puindam van Rottumerplaat begon ik het pas echt te geloven: nu ben ik echt op Rottumerplaat. We brachten alle bagage naar het huis; een uiterst ruime behuizing. Dit was geen behelpen, maar een luxe hotel. Iedereen kreeg zelfs een eigen kamer.

Na alles op zijn plaats te hebben gebracht, zijn wij er vrijwel direct op uitgetrokken. Wij zijn langs de noordoost kant van de duindijk direct begonnen met het op bulten gooien van de aangespoelde rommel. Ik vond dat daar niet zo veel rommel lag. Als wadloper ken ik de hele Groninger kust vanaf het land, dus weet ik hoeveel er gemiddeld aanspoelt. Het was daarom voor mij waarschijnlijk dat elders meer rommel zou liggen.

De volgende morgen, dinsdag, werden wij om 6.40 uur uit bed getrommeld door Jan Overduin. Mijn wekker had ik op 6.50 gezet voor

het ontbijt van 7.00 uur. Dat was achteraf dus niet nodig geweest. Ook de overige dagen heeft Jan ons vroegtijdig, op ieders deur kloppend, gewekt.

Langzamerhand begon ik te beseffen dat de topografische kaart die ik had meegenomen, uitgave 1998, niet of nauwelijks klopte. Ik zag een uiterst begroeide kwelder, en de westerduinen, die allebei niet op de kaart stonden. Dus zo geheim was het eiland?

Iedere avond waren wij vrij, zo heb ik die avond het aan het wadden

In deze opruimweek heb ik een helder beeld gekregen van Rottumerplaat, waarvoor ik SVRR dankbaar ben. Zo'n werkweek bleek toch een week te zijn van veel lol maken, maar vooral ook van kennisuitwisseling omtrent de Groninger Eilanden.

Theo Zuur

Net als bij de ploeg van week 41 (zie pagina 5) was ook de toekomst van de eilanden en de SVRR voor deze groep druk onderwerp van gesprek

"Na de koffie bekijken we in de huiskamer nog een aantal opnamen, die Annemarie die dag heeft gemaakt. Daarna blikken we terug op de dingen die we de afgelopen dagen gezamenlijk hebben gedaan en vragen ons daarbij wederom af wat de toekomst van onze Stichting zal zijn als Rijkswaterstaat het beheer over de eilanden "Oog" en "Plaat" per 1 januari 2006 aan Staatsbosbeheer heeft overgedragen.

Ook tijdens onze werkweek hebben we regelmatig over een en ander gesproken en zijn van mening dat allereerst ons bestuur het overleg met SBB zal moeten voeren ten aanzien van het behoud van onze activiteiten op beide eilanden. Onze stichting wil in overleg met de nieuwe beheerder ook graag haar steentje blijven bijdragen aan het schoonhouden van deze unieke natuurgebieden door onder andere het aangespoelde en soms opgewaaide zwerfvuil te verzamelen en naar de vaste wal te doen afvoeren. Kort geleden startte in ons land de actie "Nederland Schoon". De SVRR is hier echter al jaren (geruisloos) mee bezig en wil daar in de toekomst dan ook graag mee doorgaan. Onze schoonmaakploeg verzamelde alleen deze keer al vijf m³ vuil!"

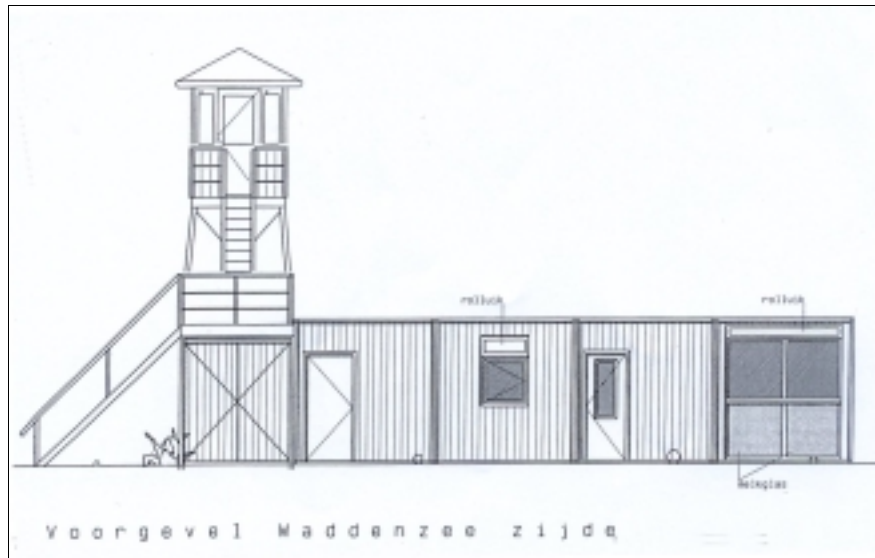
Nieuwbouw op Rottumeroog

Er wordt nieuwbouw gepleegd op Rottumeroog. De oude wooncontainers, die zijn geplaatst na de sloop van de voogdswoning in 1998, waren al geruime tijd aan vervanging toe. Eerder dit jaar heeft de gemeente Eemsmond vergunning gegeven voor de sloop ervan.

Nieuw ontwerp

Door Staatsbosbeheer is een ontwerp ingediend voor de nieuwe behuizing, of '(Semi) permanente bedrijfsondersteunende woonunits', zoals de aanvraag vermeldt. Het ontwerp is gemaakt door Levenga Woldendorp & Partners bv en is onder andere voorgelegd aan de leden van de BAKR. In de zomer is door de gemeente Eemsmond de vergunning afgegeven voor de plaatsing.

De tekening op deze pagina toont de voorgevel van het gebouw. Wat direct opvalt is dat deze nu aan de waddenkant is gepositioneerd, terwijl die van het oude gebouw juist aan de noordzeekant lag. Dit is gedaan

om bij het in- en uitlopen en het bezoeken van werk- en bergruimtes zo min mogelijk vogels te verstoren. Om die reden is er in het verleden sprake van geweest om het gebouw rondom van een schutting of struiken te voorzien. De huidige uitkijktoren zal op de nieuwe containers worden teruggeplaatst..

Op de pagina hiernaast treft u een plattegrond aan van de nieuwe behuizing. De foto hieronder is tijdens de bouw gemaakt door Hendricus Kooi.

Details

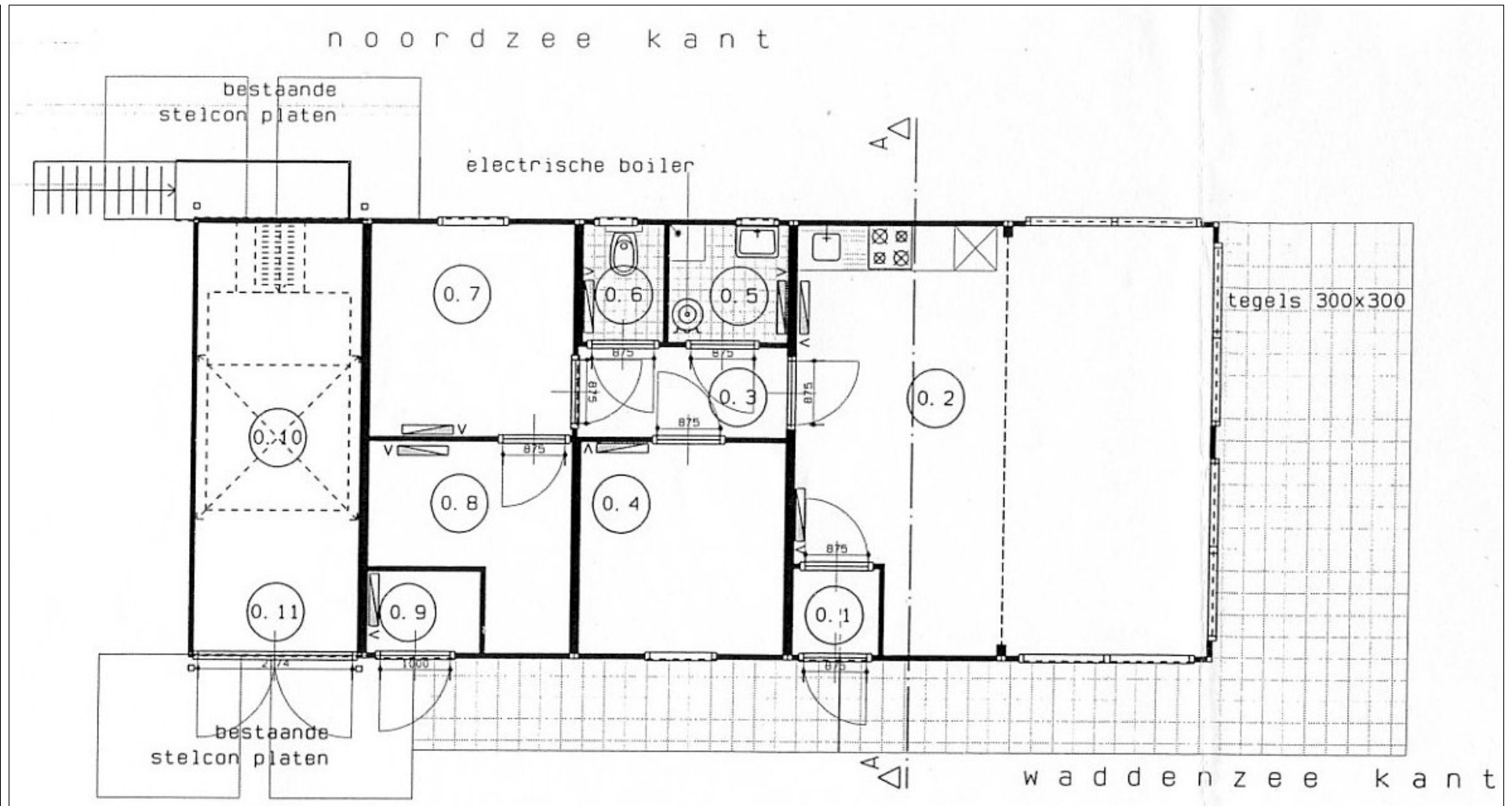
Dan nog wat details over de nieuwe behuizing:

- De nieuwe bebouwing staat op dezelfde plaats als de oude.
- De afmetingen bedragen 14 x 6 x 3 meter.
- Als kleur is gekozen voor standaard kieselgrau, veel minder opvallend dan het oude geel.
- Stroom wordt geleverd door twintig zonnepanelen. In de maanden april tot en met oktober is de gemiddelde

opbrengst hiervan 2800 kWh of 15 kWh per dag. Ter vergelijking: een gemiddeld gezin verbruikt ongeveer 10 kWh per dag. Het dieselaggregaat zal alleen worden gebruikt wanneer de panelen niet voldoende stroom leveren of extra capaciteit nodig is.

- De bestaande septic tank blijft in gebruik.
- De woonunits worden afgeschreven over een periode van 25 jaar.

Afmetingen
14,4 x 6,0 x 3,0 meter

0.1 entree / hal
0.2 woonkamer + keuken

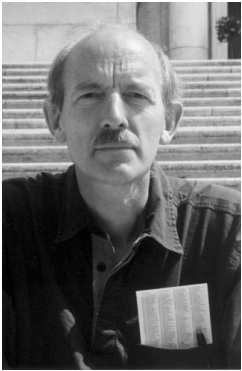
0.3 hal
0.4 slaapkamer 1
0.5 badkamer

0.6 toilet
0.7 slaapkamer 2
0.8 werkruijnte

0.9 energie installatie
0.10 vogelkijktoren
(bestaand)

Kort

Lintje voor Hendricus Kooi

Op 30 april heeft bestuurslid Hendricus Kooi een koninklijke onderscheiding ontvangen. Deze is hem toegekend

onder andere voor zijn activiteiten als bestuurslid van diverse verenigingen en stichtingen.

Hendricus is benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau, waarmee we hem natuurlijk van harte feliciteren!

Vlinders op Rottumerplaat

In de vorige aflevering van De Kaap plaatsten wij een artikeltje over de Doodshoofdvlinder op Rottumerplaat. Daarop kwam een reactie binnen van Date Lutterop, die jarenlang vogelwachter op Plaat is geweest. Hij schrijft ons: "Toevallig ontdekte ik het stukje over de rups van de Doodshoofdvlinder op Plaat. Leuke waarneming! Die aardappels hebben we maar een paar seizoenen, zo uit m'n hoofd in de beginperiode, zeg tussen 1988 en 1995, gezien. Dat betref, zoals Egbert al aanduidde, inderdaad opslag van weggegooide schillen (niet door ons!). De planten werden op diverse plaatsen rond de behuizing en ook op de gobimatten richting de steiger gevonden.

Hoewel de Doodshoofdvlinder he-

Rottum in de media

"Vogelteller had zich vaker eenzaam willen voelen", verscheen in het Dagblad van het Noorden op 24 augustus. Dit artikel is een interview met vogelwachter Johan Prins, die het afgelopen broedseizoen op Rottumeroog doorbracht. In Volkskrant Magazine stond op Zaterdag 29 oktober het artikel "Geheim Eiland". Het geeft een sfeertekening van Rottumerplaat met informatie over verleden, heden en toekomst.

Beide artikelen kunt u vinden op onze website.

Pien Rosmalen van de KRO bezocht alle Nederlandse waddeneilanden en Borkum. Ook Rottumeroog en Rottumerplaat werden aangedaan. Centrale vraag: hoe wordt gedacht over plaatsing op de werelderfgoedlijst. De uizendingen zijn te beluisteren op de website van KRO 1-op-de-middag.

laas niet op ons lijstje prijkt, is het aantal vlindersoorten dat wij op Plaat hebben gevonden inmiddels steeds verder toegenomen. Een deel van de verzamelde exemplaren moet nog verder uitgezocht worden, en een aantal zeldzame en/of moeilijk te determineren soorten rouleren nog bij de experts, maar voorlopig staat de teller op 317 soorten. Dit betreft zowel micro- als macro-nachtvlinders, en dagvlinders. Momenteel ben ik bezig een voorlopig overzicht van de macro-nachtvlinders te schrijven, dat te zijner tijd gepubliceerd zal worden in de periodiek van de vlinderwerkgroep van Groningen. Ik hoop het dan ook op onze site te kunnen zetten (<http://home.wxs.nl/~lutte000/>).

Wijziging adres secretariaat SVRR

Nu het secretariaat van de SVRR is overgenomen door mw. G. Hoekzema – Niewold is natuurlijk ook ons adres gewijzigd. Dit is nu:

Usquerdeweg 17
9998 NZ Rottum
gerottum@wanadoo.nl

Waddenzeeconferentie

Op 2 en 3 november spraken de ministers van Natuur van Duitsland, Denemarken en Nederland tijdens de tiende trilaterale regeringsconferentie over de bescherming van het Waddengebied. De conferentie werd op Schiermonnikoog gehouden onder Nederlands voorzitterschap van minister Veerman. Voor informatie over de resultaten kunt terecht op www.waddensea-forum.org en www.waddenzeeconferentie.nl.

Oudste woord

"Het eerste woord dat uit het Nederlandse grondgebied bekend is, is 'wad': Tacitus vermeldt al in 108 n. Chr. De plaatsnaam Vada, nu Wadenoijen, een plaats in Gelderland.

Dit 'Vada' ('doorwaadbare plaats') is de voorloper van het huidige Nederlandse 'wad', en kan gelden als het oudste geschreven Nederlandse woord."

Aldus Tanneke Schoonheim en Nicoline van der Sijs in een artikel over het onderzoek naar Oudnederlands in het maandblad Onze Taal van oktober 2005.